

Lillehammer kommune
Postboks 986
2626 LILLEHAMMER

Vår dato: 19.04.2023
Vår ref.: 202204584-5 Oppgi ved kontakt
Dykkar ref.: 21/9964-13

Sakshandsamar: Sigrid Johanne
Langsjøvold, 22959701, sjl@nve.no

NVEs generelle tilbakemelding til høring og offentlig ettersyn - Reguleringsplan for Hennafeltet - Lillehammer kommune

Vi viser til oversendelse av høringsdokumenter datert 3.4.2023.

Om NVE

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er nasjonal sektormyndighet med innsigelseskompetanse innenfor saksområdene flom-, erosjons- og skredfare, allmenne interesser knyttet til vassdrag og grunnvann, og anlegg for energiproduksjon og framføring av elektrisk kraft. NVE har også ansvar for å bistå kommunene med å forebygge skader fra overvann gjennom kunnskap om avrenning i tettbygde strøk (urbanhydrologi). NVE gir råd og veiledning om hvordan nasjonale og vesentlige regionale interesser innen disse saksområdene skal tas hensyn til ved utarbeiding av arealplaner etter plan- og bygningsloven (pbl).

NVEs generelle tilbakemelding

Som planmyndighet har dere ansvar for å se til at NVE sine saksområder blir vurdert og ivaretatt i planforslaget. Vi har laget en [Kartbasert veileder for reguleringsplan](#) som leder dere gjennom alle våre fagområder, og gir dere verktøy og innspill til hvordan våre tema skal ivaretas i reguleringsplanen. Hvis dere ikke allerede har gått gjennom veilederen anbefaler vi at dere gjør det, og vurderer om våre saksområder er ivaretatt i planen. Dere må vurdere om planen ivaretar nasjonale og vesentlige regionale interesser, jf. [NVEs veileder 2/2017 Nasjonale og vesentlige regionale interesser innen NVEs saksområder i arealplanlegging](#).

Dere kan også bruke våre internettsider for arealplanlegging. Her er informasjonen og veiledningen lagt opp etter plannivå, <https://www.nve.no/arealplanlegging/>. På NVEs internettsider finner dere koblinger til veiledere og verktøy. Det ligger også mye arealinformasjon på NVEs kartløsninger.

Kommunens ansvar

NVE minner om at det er kommunen som har ansvaret for at det blir tatt nødvendig hensyn til flom- og skredfare, overvann, vassdrag og energianlegg i arealplaner,

byggetillatelse og dispensasjoner. Dette gjelder uavhengig av om NVE har gitt råd eller uttalelse til saken.

Dere kan ta kontakt med NVE dersom det er behov for konkret bistand i saken.

Med helsing

Øyvind Leirset
Seksjonssjef

Sigrid Johanne Langsjøvold
Seniorrådgiver

Dokumentet blir sendt utan underskrift. Det er godkjend etter interne rutinar.

Mottakarar:

Lillehammer kommune

Kopimottakarar:

STATSFORVALTEREN I INNLANDET

Lillehammer kommune
Postboks 986
2626 Lillehammer
postmottak@lillehammer.kommune.no

JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET
HØYVANGVEGEN 40, BLÆSTAD
2322 RIDABU
TLF: 62 55 53 10
EPOST: INNLANDET@JORDVERN.NO
NETT: WWW.JORDVERN.NO/INNLANDET

24.05.23

Detaljreguleringsplan for Hennafeltet, høringsuttalelse

Jordvernalliansen i Innlandet er dannet av en rekke organisasjoner innen landbruk, miljø og fagbevegelse, og arbeider for bevaring av dyrket mark og matjord, og mot en stadig forverring av norsk sjølforsyningsgrad og matsikkerhet. Alliansen består blant annet av LO Innlandet, Naturvernforbundet, Bondelaget, Natur og Ungdom, Bonde- og Småbrukarlaget, Kokkenes Mesterlaug og Bygdeungdomslaget.

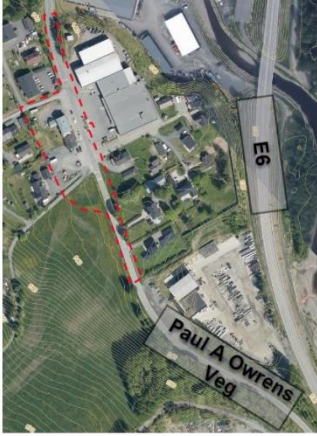
I Norge er kun 3 prosent av landarealet dyrket mark. Dermed er det nok av andre arealer å bygge på i Norge. Det tar minst 1000 år å danne et ti centimeters lag med matjord. Matjord er dermed i praksis en ikke-fornybar ressurs. Den gode matjorda danner grunnlag for jordbruket som vi har i dag. Nydyrking på dårligere arealer vil ikke gi samme grunnlag for matproduksjon. Med en voksende befolkning må vi både ivareta den gode matjorda vi har, og i tillegg drive aktiv nydyrking.

Stortinget strammet i juni 2021 inn det nasjonale jordvernmålet. Maksimalt 3000 dekar dyrket mark skal nå omdisponeres årlig, mens målet tidligere lå på maksimalt 4000 dekar. Omdisponeringen skal dermed ned med en firedel. Kommunene har en sentral rolle i oppfølgingen av strategien. Denne kraftige innstramningen må få konsekvenser for all kommunal og regional arealplanlegging, samt for overordnede kommunale og regionale planverk.

Dette fordrer en klar endring av praksis, noe regjeringen også har gitt kommunene tydelige meldinger om:

- Regjeringen ga i brev til alle landets kommuner 8. januar 2021 klar beskjed om å vektlegge jordvern i arbeidet med å nå FN's bærekraftsmål.
- I felles brev fra Landbruks- og Matdepartementet og Kommunal- og Distriktsdepartementet 23. mars 2022 oppfordret regjeringen alle landets kommuner til å vedta egne jordvernstrategier, og til å vedta egne nullvisjoner for omdisponering av dyrket mark. I brevet fra regjeringen oppfordres kommunene også til å gå gjennom sine allerede vedtatte planer for å finne tidligere omdisponerte arealer som står urørt og som det er mulig å **tilbakeføre** til LNF-område.

JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET
HØYVANGVEGEN 40, BLÆSTAD
2322 RIDABU
TLF: 62 55 53 10
EPOST: INNLANDET@JORDVERN.NO
NETT: WWW.JORDVERN.NO/INNLANDET

I planbeskrivelsen står det på s. 8 under **3.1 Beliggenhet og planavgrensning** at planområdet er på ca. 4,7 dekar og at det finnes mot sør «**et større dyrket jorde**» (se kartutsnittet). Vi stusser over at på s.14 står det derimot at «**Arealene innenfor planområdet består i hovedsak av bebygd areal. Arealene innenfor området anses ikke som dyrkbare, og benyttes ikke som jordressurs for landbruk.**» Vi mener at dette kan tolkes motsigende og behøver en klargjøring rundt de faktiske forholdene.

Det er dessverre heller ikke spesifisert hvor stort dette jordet er, noe vi mener burde vært utredet og hører etter vår mening hjemme i planbeskrivelsen. Selv om det omtalte jordet er lite i størrelse så er nettopp dette et eksempel på den problematiske bit-for-bit-nedbyggingen av norsk matjord.

Vi oppfordrer Lillehammer kommune til å legge inn en nullvisjon om omdisponering av dyrket mark i detaljreguleringsplanen for Hennafeltet.

Dette er i tråd med oppfordringen fra regjeringen i brev av 23. mars i år (jf også side 1), der kommunene eksplisitt oppfordres til å vedta «*en nullvisjon, siden det er lite rom for nedbygging av dyrka jord i årene som kommer*» (sitat fra brevet).

Vi vil også oppfordre til en **løpende, systematisk oppfølging av planverket i form av internkontroll og statistikk, slik at en sikrer at målene om å ikke omdisponere dyrket mark, blir fulgt opp i praksis.**

Vi stiller gjerne dersom det skulle være behov for dialog om jordvernemaet i det videre planarbeidet, eller for å fremme jordvernet når planene er vedtatt.

Vi ønsker lykke til videre med planarbeidet – med oppfordring til å vedta en nullvisjon for omdisponering, og med mål om å unngå å omdisponere dyrket mark.

Med vennlig hilsen arbeidsutvalget i Jordvernalliansen i Innlandet,

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Lars Opsal jr

Odd Erik Kokkin

Stephan Viehmann

Lars Arne Mjørund

Innlandet Bondelag LO i Innlandet

Naturvernforbundet i Innlandet

Innlandet Bondelag

DISSE ORGANISASJONENE DELTAR I JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET REGIONALT ELLER PÅ FYLKESNIVÅ:

NATURVERNFORBUNDET – INNLANDET BONDELAG – INNLANDET NATUR OG UNGDOM – LO INNLANDET – KOKKENES MESTERLAUG HEDOPP
NORSK NÆRINGS- OG NYTELSESMIDDELARBEIDERFORBUND – BONDE- OG SMÅBRUKARLAGET – BYGDEKVINNELAGET
INTERNASJONAL KVINNELIGA FOR FRED OG FRIHET AVDELING HEDMARK/OPPLAND – BYGDEUNGDOMSLAGET
NORGES MILJØVERNFORBUND REGION ØSTLANDET

LILLEHAMMER KOMMUNE
Postboks 986
2626 LILLEHAMMER

Saksbehandler, innvalgstelefon
Olav Malmedal, 61 26 61 41

Lillehammer - reguleringsplan - Hennafeltet - 2022p069e17 - merknader til høring

Vi viser til brev av 3. april 2023 hvor reguleringsplan for Hennafeltet er sendt på høring. Vi ga innspill til oppstart av planarbeidet i brev av 6. april 2022.

Planforslaget tilrettelegger for konsentrert småhusbebyggelse, med inntil 10 nye boenheter i form av firemannsboliger og kjedede eneboliger. Eksisterende bygning på eiendommen planlegges videreført som i dag, med næring i første etasje og bolig i andre etasje.

Planforslaget er i tråd med kommuneplanens arealdel hvor arealet er satt av til kombinert bebyggelse og anlegg K3.

Arealutnytting

Det planlegges for 10 nye boenheter i tillegg til eksisterende boenhet(er) i andre etasje på eksisterende bygg i KBA. Ut fra et byggeareal på ca. 3,6 daa gir dette drøyt 3 boenheter/daa. Dette er ingen høy utnytting, men kan aksepteres med bakgrunn i at blant annet byggegrense mot fylkesveg gir litt mindre byggegrunn.

Støy

Det er gjort støyutredning og tatt inn tilstrekkelige krav i planbestemmelsene til bebyggelse og uteareal i gul støysone jf. T-1442/2021.

Nettstasjon, høyspentlinjer og andre kabler

Det er i planbestemmelsene pkt. 2.4 lagt inn bestemmelse som tillater etablering av kabelskap og andre mindre tekniske anlegg innenfor alle formål unntatt trafikkareal. Nettstasjoner /trafoer kan plasseres innenfor alle arealformål i planen.

Vi mener at dette er en unødvendig frihet for slik etableringer som klart kan være til ulempe for enkelt formål som planen skal sikre. Lekeareal er et slikt område og en plassering av trafo innenfor et allerede begrensa areal for lek er ikke akseptabelt. Statsforvalteren forutsetter derfor at det

tydeliggjøres i bestemmelsene at slike anlegg ikke kan legges i areal avsatt til nærlekeplasser. Det bør heller ikke kunne legges i areal avsatt til Grønnstruktur.

En ser stadig vekk at koblingsskap plasseres nær kryss slik at de begrenser siktbilde. En må forutsette at bestemmelsen til frisiktsone, pkt. 6.1 gjelder foran pkt. 2.4.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Det er utarbeidet risiko- og sårbarhetsanalyse for reguleringsplanen. Analysen er laget i tråd med metodikken som er beskrevet i veileder *Samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging* som Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap ga ut i 2017.

Etter en innledende fareidentifikasjon, er det foretatt nærmere vurdering av risiko- og sårbarhet for tema og hendelser knyttet til forurensing, trafikkulykker og overvann. Risikoreduserende tiltak er beskrevet, når det gjelder overvann er det utarbeidet egen overvannsplan som blant annet beskriver risikoreduserende tiltak blant annet i form av krav til sikring av flomveger som er innarbeidet i planbestemmelsene, herunder som rekkefølgebestemmelse.

På bakgrunn av ovennevnte ser det ut til samfunnssikkerhets- og beredskapsmessige hensyn er ivaretatt i planen.

Med hilsen

Øyvind Gotehus (e.f.)
avdelingsdirektør

Olav Malmedal
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statens vegvesen	Postboks 1010 Nordre Ål	2605	LILLEHAMMER
Norges vassdrags- og energidirektorat	Postboks 5091 Majorstua	0301	OSLO
Innlandet fylkeskommune	Pb. 4404	2325	HAMAR

Samfunnsutvikling - Kommunal veiledning plan

Lillehammer kommune
Postboks 986

2626 Lillehammer

Deres ref:
21/9964

Vår ref:
2022/6533-6
Gunhild Tørhaugen, plan
Hilde Smedstad, samferdsel

Dato:
01/06/2023

Merknader til - Detaljreguleringsplan for Hennafeltet - Lillehammer kommune

Vi viser til oversendelse fra kommunen datert 03.04.2023, og avtale om utsatt høringsfrist til 31.05.2023. Saken gjelder forslag til detaljreguleringsplan for Hennafeltet, med planbeskrivelse datert 15.12.2022, planbestemmelser datert 28.11.2022 og plankart datert 25.11.2022 legges ut til høring/offentlig ettersyn.

Bakgrunn

Planforslaget tilrettelegger for konsentrert småhusbebyggelse, med inntil 10 nye boenheter i form av firemannsboliger og kjedede eneboliger. Eksisterende bygning på eiendommen, tidligere Joker Vingrom, planlegges videreført som i dag, med næring i første etasje og bolig i andre etasje. Planområdet er i Kommuneplanens arealdel 2020-2023 (2030) avsatt til kombinert bebyggelse og anlegg, område K3. Planforslaget er i tråd med overordnet plan.

Merknader

Fylkeskommunens merknader er begrunnet ut fra vårt helhetlige ansvar som omfatter både nasjonale og regionale mål og hensyn på områder som kulturarv, samferdsel i tillegg til ulike planfaglige tema som samordnet bolig, areal- og transportplanlegging (SBATP), vannmiljø, friluftsliv, vilt, villrein, ferskvannsfisk, barn og unges interesser, universell utforming og stedsutvikling.

Plan

Viser til vår høringsuttalelse datert 24.03.2022. Barn og unges interesser, universell utforming og folkehelse skal ivaretas i planarbeidet, og fylkeskommunen skal påse at det finnes tilstrekkelige- og egnede areal for lek, uteopphold og grøntområder. Vi stiller spørsmål til om krav og kvaliteter til uterom burde vært bedre sikret i planbestemmelsene for Hennafeltet.

Fylkeskommunen anbefaler at det i plankart og illustrasjonsplan for Hennafeltet reguleres/tegnes inn plassering av renovasjonsområde for boligene og planlagt plassering av nettstasjoner/trafoer. Renovasjon er arealkrevende og krever en trafiksikker adkomst for renovasjonsbil, og plasseringen har videre mye og si med tanke på valg av renovasjonssystem, lukt ol.

Bestemmelse 3.3 Renovasjon: Vi anbefaler å sikre et nedgravd renovasjonssystem med trafiksikker adkomst i bestemmelsene.

Bestemmelse 2.4 Nettstasjoner, høyspentlinjer og andre kabler: Fylkeskommunen anbefaler at areal avklares i plankart. Dette for å synliggjøre at lovverk for plassering blir fulgt og at plasseringen ikke hindrer sikt ved adkomster eller liknende.

3.1 Arkitektonisk utforming: Det skal legges vekt på høy kvalitet på den arkitektoniske utforming og materialbruk.

Det er gode intensjoner i denne bestemmelsen, men for å sikre at det velges materialer med høy kvalitet anbefaler vi at god materialbruk sikres tydelige/eller mer spesifikt i planbestemmelsene. Valg av materialer har også stor betydning for merknad for klima og miljø sendt til varsel om oppstart.

Ut over dette har vi ingen planfaglige merknader til detaljreguleringsplanen.

Kulturarv

Vi har ingen kulturfaglige merknader til planforslaget.

Samferdsel

Innlandet fylkeskommune har et generelt ansvar for trafiksikkerhet, kollektivtrafikk, tilrettelegging for gåing og sykling, samt å ivareta føringene i de Statlige planretningslinjene for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging i fylket.

Som vegeier og forvalter av fylkesvegene, uttaler vi oss til alle forhold som berører fylkesvegene konkret.

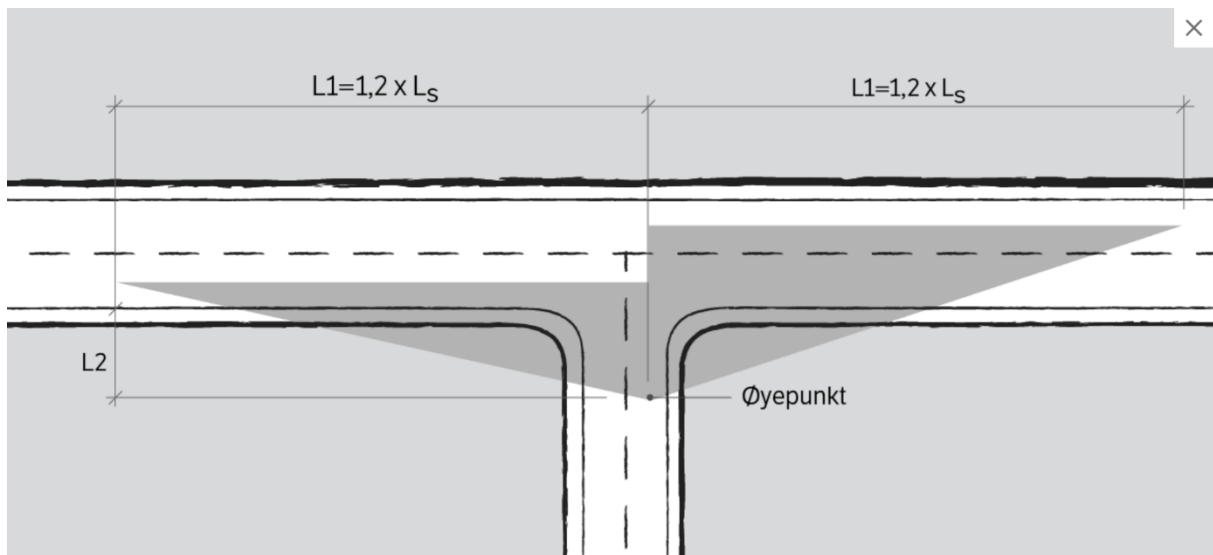
Planforslaget grenser til og omfatter fv. 2538 Paul A. Owrens veg. Fylkesvegen har funksjonsklasse D (lokal samleveg) med en ÅDT på 900. Fartsgrense på strekningen er 40 km/t. Det er i planbeskrivelsen gjort en vurdering av de trafikale konsekvensene av planlagt fortetting og tilrettelegging for boligformål.

Planforslaget vil bidra til noe mer trafikk. Det er vurdert at eksisterende vegsystem har kapasitet til dette. Det er positivt av hensyn til trafiksikkerheten i området at antall avkjørsler er redusert og trafikkarealene strammes opp.

Etter innspill er det lagt inn fremtidig kollektivholdeplass på nordgående side av fylkesvegen. Kollektivholdeplassen blir liggende innenfor frisikten for de som kommer nedover Fremstadvegen. Ideelt sett bør holdeplasser etableres etter denne avkjøringen, men ut fra trafikkmengde, fartsgrense mv. kan aktuelle plassering aksepteres. Detaljutforming av kollektivholdeplassen må avklares i forbindelse med byggesak og ses i sammenheng med forventet trafikkmengde.

Når det gjelder frisikt må frisiktlinjene i kryss rettes mot kjørefelt som kommer inn mot krysset (som vist i skissen under). Det bør i plankartet også påføres hvilke verdier for L2 og L1 som er brukt.

Med korrekte frisktlinjer vil en av de eksisterende parkeringsplassene langs Paul A. Owrens veg komme i konflikt med frisikten for de som kommer fra Moabakken. Område for parkering (o_P2) må tilpasses krav til frisikt. Vi minner videre om at parkering på terreng også omfattes av angitte byggegrenser, dersom det ikke er nærmere presisert i bestemmelser til planen.

Det er i bestemmelse 6.1 åpnet for at støyskjerm kan plasseres i frisiktsonen. Både mot Jevnebakken og mellom fylkesvegen og gang-/sykkelvegen ser det i illustrasjonsplanen ut for at støyskjermen vil skape sikthindringer. Fylkeskommunen kan ikke akseptere en slik plassering. Støyskjerm må plasseres slik at den ikke kommer i konflikt med frisikt. Siste setning i bestemmelse 6.1 må derfor tas ut.

Det er tatt inn bestemmelse som sikrer at alle tiltak som berører fylkesveg skal godkjennes av Innlandet fylkeskommune (bestemmelse 2.1, 6. ledd). Bestemmelsen må suppleres med tekst som sikrer at alle tiltak i tillegg får en utforming i henhold til vegnormalen; Statens vegvesens håndbok N100 «Veg- og gateutforming». Videre må tas inn rekkefølgekrav under bestemmelse 1.2 som sikrer at tiltak som berører fylkesveg er godkjent før det gis byggetillatelse.

Det vises i planbeskrivelsen til at nåværende areal avsatt til gang- og sykkelveg må strammes opp forbi planområdet med tydelige skiller i form av kantstein og nødvendig oppmerking. Dette må sikres gjennom rekkefølgebestemmelsene slik at gang- og sykkelvegen er opparbeidet før det gis brukstillatelse til nye boliger. Dette gjelder også for holdeplassene som må være på plass før det gis brukstillatelse.

Fylkeskommunen presiserer at nødvendige tiltak som følge av planforslaget må opparbeides av tiltakshaver eller i samarbeid med kommunen. Det er ikke avsatt eller prioritert midler i gjeldende handlingsprogram for fylkesvegene. Tilsvarende gjelder for vedlikehold av planlagt støyskjerm på eiendomsgrensen mot fylkesvegen.

Fylkeskommunen oppsummert

Fylkeskommunen har vurdert saken og viser til merknad under de ulike fag.

Med vennlig hilsen

Kristin Ryen Reithaug
seksjonssjef

Gunhild Tørhaugen
plankoordinator

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Kopi til:
STATENS VEGVESEN LILLEHAMMER KONTORSTED
STATSFORVALTEREN I INNLANDET

Statens vegvesen

LILLEHAMMER KOMMUNE
Postboks 986

2626 LILLEHAMMER

Behandlende enhet:
Transport og samfunn

Saksbehandler/telefon:
Randi Sira / 61271232

Vår referanse:
22/38353-8

Deres referanse:

Vår dato:
09.06.2023

Høringsuttalelse til detaljregulering for Hennafeltet i Lillehammer kommune.

Vi viser til forslag til detaljreguleringsplan for Hennafeltet i Lillehammer kommune som har ligget ut på høring. Vår uttalelse kommer etter fristen, men det skyldes at vi ikke har fått tilsendt høringen og at vi oppdaget den først som kopimottaker av høringsuttalelse fra Innlandet fylkeskommune.

Vi minner om at Statens vegvesen skal motta alle reguleringsplaner, uavhengig om planen inneholder riksveg. Dette på grunn av vårt sektoransvar innenfor transportområdet.

Statens vegvesens rolle i planleggingen

Statens vegvesen har ansvar for at føringer i Nasjonal transportplan (NTP), Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging, vegnormalene og andre nasjonale og regionale arealpolitiske føringer blir ivaretatt i planleggingen. Statens vegvesens samfunnsoppdrag er «å utvikle og tilrettelegge for et effektivt, tilgjengelig, sikkert, og miljøvennlig transportsystem».

Vi uttaler oss som forvalter av riksveg på vegne av staten, og som statlig fagmyndighet med sektoransvar innenfor vegtransport. Statens vegvesen sitt sektoransvar for vegnettet betyr at Statens vegvesen har et overordnet ansvar for at trafiksikkerhet, klima og miljøhensyn og helhetlig bypolitikk ivaretas i alle planforslag som berører samferdsel. Dette gir oss rett til å stille krav til både statlige, fylkeskommunale og kommunale veger, gater og løsninger for gående og syklende. Statens vegvesens rolle i denne saken er som sektormyndighet

Våre merknader

Planområdet omfatter deler av Paul Owrens veg, og den overlapper delvis Nye Veiers reguleringsplan for E6.

Postadresse
Statens vegvesen
Transport og samfunn
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Telefon: 22 07 30 00
firmapost@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Industrigata 1
2619 LILLEHAMMER

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Fakturamottak DFØ
Postboks 4710 Torgarden
7468 Trondheim

Gang- og sykkelveg er regulert, likeledes dagens bussholdeplass i sørgående retning og en ny holdeplass i nordgående retning.

Vi kan ikke se at det er stilt rekkefølgekrav som sikrer at disse anleggene faktisk blir bygget, og vi ber om at dette endres. Holdepllassene må være universelt utformet, og dette må også nedfelles i bestemmelsene.

I bestemmelsen om frisiktsone gis det anledning til å bygge støyskjerm i frisiktsone. Dette kan ikke aksepteres, og det tar bort hele hensikten med frisiktsonen.

Statens vegvesen – Transport og samfunn
Med hilsen

Hans Martin Asskildt
seksjonssjef

Randi Sira

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Kopi
INNLANDET FYLKESKOMMUNE, Postboks 4404 Bedriftssenteret, 2325 HAMAR
STATSFORVALTEREN I INNLANDET, Postboks 987, 2604 LILLEHAMMER